

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 p.p. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 súpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Fejérváryho fašianky.

Prišli teda aj fašianky a s týmito zmohla sa Fejérváryho vlády nešeredne dobrá vôľa. Nikdy sa táto vláda necitila tak dobre, ako práve teraz. Ministri držia nepretržene porady. Ministerská rada, ako to učení ľudia hovoria, je v permanentii. Čo sa stalo? Či sa blíži potopa sveta? Alebo snád zariadiť chce vláda dajaký veľký krajinský bál? V potopu sveta Fejérváryho vláda neverí. Krajinský bál by síce rada zariadila, ale nemá peňazí na muzikantov. Čo je teda tomu na príčine, že si tí naši ministri tak veselo poskakujú? Povieme to na krátko.

Fejérváry vymenovať dal do Debrecína za fõišpána Gustáva Kovácsa. Tento starý pán si chcel pozrieť mesto a stolicu jeho budúceho účinkovania a prišiel ta v utorok večer dňa 2. januára s rýchlikom v spoločnosti jeho tajomníka. Na železnickej stanici ho ale poznali, ubili a potom na umrlčom voze zaviezli do mesta, kde ubitý a nalakaný fõišpán prisahu zložil, že z fõišpánstva zaľakuje. Bola toto surovosť a brutalita, akú ani koalícia, ani ľudová strana zastávať neide. Koalícia a ľudová strana ľud jednotajne k pokoji napomína a ako sama prísne dží sa zákonov, tak to žiada od každého. Že v Debrecíne fõišpána Kovácsa ubili, za to teda ani koalícia, ani ľudová strana nemôže. Fejérvárymu a jeho vláde prišla ale táto smutná udalosť práve po chuti. Včul môžu proti koalícii brojiť pred kráľom. Včul si môžu k udržaniu poriadku dľa ľubovôle potrebovať vojsko a vysielat' do stoličných právomocností kraľovských kommissárov. V Debrecíne to už hneď aj urobili. Vo štvrtok dňa 4. januára o

3. hodine ráno dorazil ta kommissár vlády *Dezider Boda*. V spoločnosti jeho nachodil sa kapitán polície *Ján Tóth*, policajníšpektor *Beniczky*, policajkoncipista *Aladár Ellek*, *Vojnarovits*, šesť detektívov a dvanásť policajtov. Železničná stanica obklúčená bola husármi a žandármi. O siedmej hodine ráno vťahol potom kommissár vlády *Boda*, ako dajaký veliteľ na koni a na čele celej malej armády do mesta, ktoré bolo celkom pokojné. Prvé bolo, že mestského kapitána *Juliusa Végh* zhodil z úradu a na jeho miesto vymenoval budapeštianskeho kapitána *Jána Totha*. Krom tohto vydal mnohé iné nariadenia, ktoré sú práve tak zákonné a parlamentárne, ako tá vláda, čo ho za kommissára vymenovala. Čo takéto vladárstvo policajtov v Uhorsku znamená a aké nástedky môže ono mať, zvlášte v Debrecíne, to nenie treba vysvetlovať. Mysle sú zvlášte v tomto meste a vôbec na dolných stranách proti nezákonnnej vláde Fejérváryho natoľko rozhorčené, že tento krok jeho vlády ľahko viesť môže ku katastrofe. Keď však považujeme jednanie Fejérváryho a jeho vlády, musíme prísť ku tomu výsledku, že oni len toto chcujú a to z tej jedinkej príčiny, aby sa mohli na vláde udržať.

Poriadok a pokoj zaviesť v krajine bolo faľošné heslo Fejérváryho keď vládu nastúpil. Pri pojednávaní však, ktoré týmto cieľom viedol s koalíciou, on sám robil tie najväčšie prekážky a širil spor medzi kráľom a krajinou. Úmysel jeho pri tom bol dráždiť a znepekojovať koalíciu a krajinu. Ako sa mu ale nikto nadrždiť a ku nezákonnitostiam zviest' nedal, vymyslel sebe druhý odvážlivý plán, ktorý dňa 23. septembra minulého roku s vodcami koalície previedol. Výsluch

pred kráľom tohoto spôsobu bolo to najhlbšie uponíženie pre vodcov koalície, táto ale pokračovala ďalej v jej pokojnom a miernom jednaní. Fejérváry sa len sám opálil. Ku zbúreniu krajiny nemalo žiadneho výsledku ani nesvedomité a zlomyseľné vyhlásenie všeobecného volebného práva Kristóffyho. Vláda a jej privrženčí, socialdemokrati a iní, búrili ľud po všetkých stranách vospust sveta, koalícia však a celá krajina neopustila mierne stanovisko passívnej rezistencie. Fejérváry a jeho vláda opálili a na posmech priviedli seba samých. Vymenúvajú föišpánov, títo však nemajú ani stolíc ani úradníkov. Vysielajú už kráľovských a vládnych kommissárov do stolíc a miest, títo sa tam dostavia s hrbou policajtov a vojska a napokon nevedia čo robiť. Nariadujú kráľovským fiškusom, aby trestne zakročili proti úradníkom a pokojným občanom, ktorí prisne držia sa zloženej prísahy úradnej. Habajú noviny, ktoré ako neodvislé v medziach slušnosti odsudzujú a posudzujú nezákonné jednanie Fejérváryho vlády. Pouličné vzbury sriaďujú proti bezpečnosti majetku a života pokojných občanov. Úradníkom vyhrážajú sa, ba jednotlivých pozbavujú úradu a chleba. V stoličných domoch udržuujú celé posádky žandárov a policajtov. Ku železničným staniciam a na ulice jednotlivých miest mobilizujú celé pluky vojska. Snem, ktorému by zodpovední mali byť, jednostajne odročujú. Nuž či všetko toto nemusí zbúriť občanov aj tej najpokojnejšej mysle? Čo to má znamenať? Či tak vyzerá ten pokoj a ten poriadok, ktorý prisľúbil barón Fejérváry v krajine zaviesť? Či sa takýmto prostriedkami rozriešiť má tá krajinská kríza? Ľud všetko toto vidí a je predsa pokojný a nadmieru trpezlivý. Fejérváry ale chce mať nepokoj, aby sa na vláde udržať mohol. Aby ľud siloumocou pobúrený bol, z tej príčiny vydávajú sa jednostajne nezákonné nariadenia. Ľud toto vie, a predsa je pokojný. Ľud aj to vie, že žiadajú od neho dane, ku ktorým žiadneho práva nemajú, bo ich snem nepovolil, aj to vie ľud, že vláda vydáva peniaze na také výdavky, ktoré snem zakázal a cíti to ľud najviacej, keď k nahradenlu regrútov nezákonným spôsobom volajú pod zbraň rezervistov a týmto nesčíselné rodiny vystavujú psote a biede. Vzdor tomu, že ľud všetko toto vie, skusuje a cíti, je pokojný v celej krajine. Fejérváry a jeho vláda ľud Uhorska po-

búriť nemôžu. Už ani psota nie, bo tak kolicia, ako aj naša kresťanská ľudová strana snemová ľud celej krajiny ku trpezlivosti a pokoju napomína.

Každý ztravého rozumu človek musí to teda nahliadnuť, že takým spôsobom, ako to Fejérváry robí, krajina nedá sa riadiť. Len barón Gejza Fejérváry a jeho spoločníci nechcú to nijako nahliadnuť. Fejérvárymu ide o to, aby sa spolu i s jeho ministrami na vláde udržal. Kým sú na vláde, majú peniaze a sú veľkí páni. Ako by však vládu museli opustiť, potom už nebudú nič vo svete znamenaf. Za to však, aby títo páni aj na ďalej boli páni, ľud Uhorska nebúri sa ani proti kráľovi, ani proti ústave svojej vlasti, lež trpezlivo a pokojne znáša všetky tie nezákonnosti, ktoré Fejérváry so svojimi spoločníkmi prevádza proti nemu.

Tá udalosť, ktorá sa stala v Debrecíne, prišla pravda celkom na vhod Fejérvárymu. Mohol telefonovať hneď do Viedne: «Debrecín sa búri! Vojakov sem!» Je tam ale zavedené prisne a rozsiahle vyšetovanie a toto ukáže, že kto túto vzburu zapríčinil. Či snáď aj v tomto nemá vláda jej prsty? Možno, že tu barónovi Gejzovi Fejérvárymu flinka zadkom vypálila a poranila samého föišpána.

Ranený föišpán, jestli sa už dosiaľ nevyhojil, stone v boľastných ranách, Fejérváry a jeho ministri sa ale veselia. Ranenému föišpánovi už vraj slúbili, že ho spravia barónom za tie rany, ktoré utrpel v Debrecíne. Toto má byť teda dobrý liek proti všeliakým chorobám. Barónstvo toto zaiste aj raneného föišpána onedlho postaví na nohy.

Takéto fašiankové kúsky vystrájajú sebe Fejérváry a jeho vláda. Uhorsko a triezvy i pokojný ľud jeho nebudú tancovať podľa tej revolucionárnej muziky, akú by mu radi vyhrávali. Dňa 1-ho marca bude zase zasadnutie snemovne po dlhom odročení. Dňa 28. februára ale je škaredá streda alebo popolec. Barón Gejza Fejérváry a jeho ministri ako mužovia pokroku bez Boha, neveria síce, že v tento deň každý človek znakom pokánia posýpa si temeno popolom. Každý veriaci človek drží sa ale toho náboženského napomenutia, ktoré sa v ten deň po celom kresťanskom svete ozýva: «Spomni si človeče, že prach si a v prach sa obrátiš.»

Do pozornosti voličom okresu bobrovského.

Milí bratia!

Rok bude tomu, čo ste si Franca Skyčáka vyvolili za ablegáta s programom — jakým? To vtedy ešte nik, ani on sám, nevedel určite povedať.

On sám raz povedal, že vystupuje vraj s programom Ľudovej strany, inokedy zas, že s národnostným a konečne, že s akýmkoľvek, nech len mandát bude!

Pri ňom boli niektorí aj z kňazov; tí verili Skyčákovi a dobre stáli za to, že on bude verným zásadám Ľudovej strany.

Ľudia! Vy ste s najväčšou oduševnenosťou išli za Skyčákom. Ľudia! Vy ste pre toho človeka potupili a znevážili zakladateľov strany vašej Ľudovej; ba slovom i písomom vaše duchovenstvo ste zhanobili. A to prečo? Preto, že tí zostali vraj nevernými (?) k Ľudovej strane, že vraj zostali liberálmi.

Kto vám to povedal?

Nikto iný, jako Ferko Skyčák!

A kto je ten Skyčák? To je ten, ktorý — jako to už viete — zanechal Ľudovú stranu, tú stranu, pri ktorej ste vy od roku 1896 ho verne vydržali, ktorej stránke vernosť aj sám Skyčák pred vami sľuboval; ten sľub ale nezachoval, vás oklamal, opustiac neverne tú stránku vašu ľudovú!

Ľudia moji, povedzte, odplatilo sa vám zaňho toľko ustávať? Toľko trpeť?!

Vy ste kričali na vašich kňazov, že sú liberáli, bo vám to on tak povedal! A hľa, neminulo pol roka a ten istý Skyčák v Trstenej na shromaždení Ľudovom verejne sa osvedčil: «V Orave liberálneho kňaza niet! Duchovenstvo v Orave všetkej úcty je hodné!»

Kedy teda pravdu povedal? Kedy lhal? Či počas volieb, či po voľbe na shromaždení?!

Teraz vo svojich novinách, v «Týždenníku» luteránskom a «Katolíckych Novinách» ohlasuje, že on novú Ľudovú stranu chce založiť, lebo že tá stará strana je zlá! Od kedy?!

Voličia! Zpýtajte sa Skyčáka: veď keď tá stará Ľudová strana je nie dobrá, prečo že ste do nej vstúpil? A keď vám povie: «nepoznal som ju ešte!» povedzte mu tak: Pane! Vy ste kupec! Predávate alebo kupujete vy taký tovar, ktorý nepoznáte? Prijímate vy taký peniaz za váš tovar, o ktorom neviete či je dobrý alebo falošný? Pane! čo je to za lekár, ktorý odporúča taký liek chorému, o ktorom nevie, či je užitočný alebo škodlivý? Čo by to bol za kňaza, ktorý by odporúčal takú cirkev, takú vieru svojim veriacim, o ktorej by sám nevedel, či je opravdivá a či vymyslená?

To, čo by ste povedal na takého neschopného kupca, na tak nesvedomitého lekára a na tak ľahkého kňaza, to isté uznajte sám o sebe!

Vo vašich novinách hovoríte, že Ľudová strana krajiná prenasleduje našu slovenskú reč, — a vy ste ju preto zanechal.

Pane Skyčák! Za ten čas, za ktorý ste bol členom tej strany, či ste aj vy prenasledoval slovenskú reč?! — Veď ste predtým, ako Ľudový, vždy rozprával slovensky tak na stoličných, ako aj na Ľudových shromaždeniach! A to vám z Ľudovej strany nikto nezazlieval! A teraz jako nový *slovenský* Ľudový ste započal rečníť na stoličnom shromaždení po *maďarsky*! No išlo vám to biedne! Čítil ste to sám, lebo bolo vidno, že ste sa haňbil!

Do teraz som to nevedel, teraz ale už viem, že vy *ohromný Slováku* za to posielate vaše dietky na maďarské strany, aby sa lepšie naučili *maďarsky*, ako vy viete.

Pane Skyčák! Povedzteže, kedy robíte správne, či vtedy, keď hromzíte pred voličmi, že ich dietky chcú *po-maďarizovať* a či vtedy, keď vy vaše vlastné dietky už od mnohých rohov ste zvykli posielat do maďarských škôl?

Hejže, ťažko na to odpovedať!

No, ale na dneská dosť! Vy ste kupcom všeliakých miešaných tovarov. Aj vaše zásady a smýšľanie sú také miešané. Raz tak a raz zase ináč, Raz Ľudový, druhý raz národný; raz slovensko Ľudový, pozdejšie maďarsko-Ľudový! Skutočne ale nijako Ľudový!

Drahí voličia, rozmýšľajte o tom. Veľmi sa mylí ten Skyčák, keď myslí, že vy preňho už i zdravého rozumu ste sa zriekli.

Voličia! Chcete dôkladne poznať pána Skyčáka? Ejhľa, tu ho máte: ešte v októbri minulého roku v Bobrove verejne bol kričal: Nech žije Kossuth, náš vodca!

Bože, neopustaj nás! Nuž to tak? Nuž to Kossuth je vodcom tej novej slovenskej Ľudovej strany?!

Vidíte, Ľudkovia moji, drahí rodáci! Kde ste už zašli, idúc za Skyčákom! Kde vás už zaviedol, a Boh vie, kde vás ešte zavedie!?

Drahí rodáci! Ľudkovia moji! Obráťme sa my vždy len na tú starú, vyprobovanú cestu! Pridržíme sa tej strany Ľudovej, ktorej sme pod holým nebom v r. 1896. v Trstenej v prítomnosti nášho staručkého vodcu grófa Ferdinanda Zichyho vernosť prisahali: Tak nám Pán Boh pomáhaj!

Nerušte prisahu! Aby neprišla na vás pomsta božia, ktorá doista zastihne jedného každého, ktorý skrivodlive prisahal!

Volajme všetci jedným hlasom a nech sa rozliehajú hory okresu bobrovského od zvuku nášeho oduševneného volania: «Nech žije naša stará Ľudová stránka krajiná!»
Jeden bobrovský starý ľudák.

Prečo sú židia mocní?

Zlé časy žijeme. Na všetky strany ozývajú sa ponosy. Nespokojnosť opanovala duše ľudské, tak že s lampášom treba hľadať spokojného človeka. A to je najsmutnejšie, že nie jedno, lež napadlo nás aj sto nešťastí a medzi týmito to najväčšie je rozmnoženie sa židov a neobmedzená jejich moc. Vládzu oni so všetkým, na všetko majú vplyv. To sa robí, čo oni chcú, pravda, vždy len ku jejich prospechu. U nich sú peniaze, u nich je aj vláda. Oni sú veriteľmi zadlžených pánov a tak následkom toho

majú prístup všade a smele môžu pvevádzať svoje remeslá. A v takej miere vzťahujú sa oni, v takej miere upádajú kresťania. Nenie div. Krčmy, podniky, obchody a úžera, slovom všetky kšefty, či statočné, či nestatočné v jejich rukách sa nachodia. To ale najväčšie naše nešťastie, že sa nevieme oproti nim brániť. Tak to vyzerá, ako čo by sme boli sputnaní k nim. A veru, keď pozorujeme ciele a namáhania židov, keď si pomyslíme, akým citom sú oproti nám kresťanom naplnení: tak mali by sme utekať pred nimi a z ďaleka im vyhýbovať. Židom talmud nakladá, ako sa majú chovať oproti kresťanom a oni prísne sa držia predpisov tohoto talmudu. Podľa neho riadia život svoj, vedú kšefty a kliesňa si cestu k svetovláde. Oproti talmudu sme my veľmi slabí. Kresťanom sa treba celkom odvrátiť od židov! My ustavične napomíname kresťanov, aby všemožne hatili vládu židov a aby sa bránili zákonom, dovolenou to zbrojou oproti dotieravcom kazárskym. Napomenutie naše má síce aký taký úspech, ale čože je to? Tu len to spomôže, keď prísne sa budeme držať rady: «Kresťania, držte spolu! Kupujte len u kresťanov! Zakladajte spolky kresťanské! Votizujte len na kresťana! Čítajte kresťanského ducha noviny a knihy! Svoj k svojmu!» Toto všetko sú dobré rady a je to spolu aj silná obrana.

Že skrze čo sa zmohli židáci, tak že sa teraz musíme brániť proti nim, to vie každý náš čitateľ, veď sme na to už neraz poukázali v našom «Kresťane». Zatiaľ židáci neboli emancipovaní, len nad tými panovali, ktorých s úžerou v otroctve držali, od emancipácie vládnú však už s celým svetom, lebo nielen že jejich sú peniaze, ale aj tlač je jejich, ktorú oni šiestou veľkou vládou nazvali.

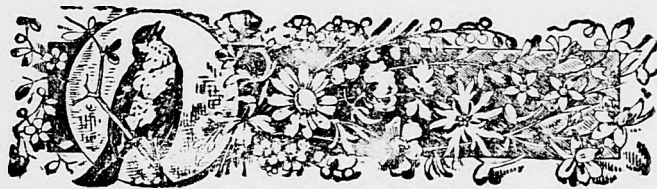
Národy musely viesť veľké vojny a potoky krve cedit za slobodu a za vládu, žid nevyliat ani kvapky krve a predsa požíva slobodu a so svojimi peniazmi na úzde drží všetky štáty a vlády. Jemu k tomu bolo dosť čer- nido a tlačiareň. Toto spojilo všetkých židov, hoc sú po celom svete roztratení. Skrze to stali sa svetovládou. Bez vojny, bez zbrane a bez krve. Majú ústredné riaditeľstvo v Paríži (Alliance Izraelite universelle). Majú v Rusku jejich spolky «bundy». Tieto majú zastupiteľov v každej krajine. Vojsko jejich pozostáva zo všetkých židov. Dve zbrane majú: peniaze a tlač. S touto premôžu márnopravných vlastencov a márnopravné vlády liberálne, tiež aj národy, ktoré nevedia sa brániť oproti nim. Židáci nielen s tlačou vedú boj oproti kresťanom, ale aj krvavé boje, keď huckajú jednu krajinu oproti druhej, lebo čím ukrutnejšia je vojna, tak tým väčší chosť majú z nej židáci. Celý svet zná tú starú sentenciu: Bez Rotschilda nenie vojny, ani volby.

Že aký boj vedú židáci oproti kresťanom s tlačou, teda v novinách a knihách, zialbohu, to každý deň zkusujeme. Na posmech obrátia všetko, čo je sväté pred nami. Sviatosti, obrady, kňazov, kostoly, processie veriacich, pápeža tak, ako aj kaplána. Každý trpíme od nich. Bezočive píšú a lžú, s čím podkopávajú vážnosť cirkve svätej a jej predstavených. Preto sú tie boľastné výkriky pápežov, preto sú aj naše braterské napomenutia k všet-

kým kresťanom, aby napomáhali katolícku spisbu, aby čítali dobré a kresťanského ducha knihy a noviny a aby písali do nich. Veď je to tá naša najostrejšia a aj zákonom dovolená zbraň oproti židom, keď ich odhalíme pred verejnosťou. Tak veru krajania moji. Každý berte pero do ruky. Máte o čom písať.

Svätý otec, biskupi a horliví kňazia nás napomínajú, aby sme sa varovali liberálnych spisov, lebo sú oni preplnené urážkami oproti viere našej, kypia z nich cigáňstvo, nenávisť a nemravnosť. Nuž a či poslúchame toto otcovské napomenutie? Tlač židáci majú v ruke. Väčšina kresťanov židovské, freimaurerské, slovom liberálne noviny číta. Odtiaľto pochodí ľahostajnosť vo viere, nemravnosť a nestatočnosť. Židovsko-liberálne noviny rastú ako huby, kdežto katolícka spisba je len popelválok. To je už ozaj hodný človek, ktorý predplatí na kresťanské noviny. Veď koľko je nás slovenských katolíkov? «Kresťan» by mal mať aspoň 50 tisíc predplatiteľov, keby sme mali horlivecov, čo by povzbudili ľud náš k čítaniu. Nuž ale pre tú našu hriešnu ľahostajnosť všetko zaspí. Keď aj rôznecujeme ľud, oduševnenosť netrvá dlho, lebo nenie horlivecov, čo by rozduchovali plameň. A potom tá ne- svornosť, tá žiarlivosť, tá dychtivosť po vyznačeniach, to hnusné liberálne prevyšuje všetky viny naše. Všetko by to prestalo, keby sme mali vyvinutú spisbu. Lepšie by sme sa poznali, prestali by sme sa hríza a naučili by sme sa od židov, že spisba je vážna zbraň. Keby sme v ruke mali túto zbraň, nemuseli by sme sa potom báť svetovlády židov.

Priateľ ľudu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ludové shromaždenie v šárišskej stolici.

K doplneniu zprávy o ľudových shromaždeniach v Šáriši vydržiavaných treba nám ešte nasledujúce uverejniť: Ako známo, boli tieto shromaždenia v Hropkove dňa 28. decembra minulého roku a 29. decembra o 9 tej hodine ráno v Szinnye, popoludní ale v tenže samý deň v Nyársanoch. Z Budapešti zo stránky stredišťa ľudovej strany prišli ku týmto shromaždeniam ablegáti: Pavel Kovács a Alexander Karácsonyi, ako aj professor August Gramantik. Shromaždenie ako predseda otvoril všade Pavel Kovács peknou rečou, a túto do slovenčiny preložil ablegát Alexander Karácsonyi, ktorý s veľkou oduševnenosťou rečnil o koalícii a v Hropkove zvláste o tom, prečo sa ľudová strana prítomne pripojila ku koalícii. Táto reč hlboký dojem učinila na všetkých pri shromaždeniach prítomných a bolo aj potrebné, aby sa ľudu v tomto ohľade pravda vysvetlila, lebo tu veľmi búria svet tým, že sa ľudová strana ku Kossuthistom pripojila a že

chce zaviesť panštinu. V Szinnye a v Nyáršanoch mlúvil tento výtečný rečník a ablegát o hraničnom mýte a o remeselníctve. S hlbokou učenosťou rečnil August Gramantik o hospodárstve, o fabrikách, o vojančine ako tiež i o iných záležitostiach slovenského ľudu. Zbehlý rečník slovami svojimi dotknul sa srdce všetkých prítomných, nejedon z poslucháčov bol tak hlboko dojatý, že až slzy ronil. Ešte aj ženské povzbudil, ako majú kortešovať v prospech ľudovej strany. *Ján Telekessy*, poddekan prešovského okresu a farár hanušovský, k našemu ľudu ozaj po našsky mlúvil o programe ľudovej strany tak dôrazne a spolu prívetive, že ľud až lipnul nad jeho slovami. *Ján Kurimszky*, farár zo Szinnye a predseda ľudovej strany okresu sabinovského, rečnil o volebnom práve a vysvetlil národu, jak vážna vec je volebné právo, a jak naničhodný je taký volič, ktorý svoj hlas — teda svoje vótum — za pálenku, jedenie, pitie a peniaze predáva; takí — hovoril rečník ďalej — sú zradci, zapredajú aj svoju krajinu a nezaslúžia, aby mali volebné právo. Chvály hodná vec je, že aj zo stránky ľudu premlúvil v Hrapkove a v Nyáršanoch *Ondrej Ondescso*, gazda z Močidlan a posúdil správne tak «Slov. Týždenníka» ako aj «Katolícke Noviny», ktoré búria ľud slovenský a odvádzajú ho od ľudovej strany, spolu povzbudzoval ľud, aby sa nedal zvädzať a vytrval verne pri ľudovej strane, ktorá je opravdová strana ľudová. V Szinnye zas *Michal Polyák*, gazda z Kojecic predniesol stručnými slovami žiadosť ľudu, aby krčmy v nedelu a vo sviatok zatvorené byly.

Na shromaždeniach týchto súčasníli sa vo veľkom počte voličia okresu sabibnovského, ako aj zo susedných okresov. Ľud sa tomu náramne taší, že sa tieto shromaždenia tak pekne a príkladne podarili. Nevie dosť prenachváliť riaditeľstvo ľudovej strany a svojich vodcov za to, že ho prišli navštíviť a že sa oň starajú a ho zastávajú. O zariadenie týchto ľudových shromaždení veľkých zásluh vydobil si farár zo Szinnye *Ján Kurimszky*, ktorý ako dobrý a verný pastier ovečky svoje vedie vždy cestou pravdy. Takýchto horlivých a neohrozených prvržencov prajeme ľudovej strane kresťanskej aj po iných stranách stolice šarišskej!

«Katolíckym Novinám».

V čísle 2 hom bežiaceho roku uverejňujú takzvané «Katolícke Noviny», v Skalici vychodiace, v úvodníku s podpisom E. S. celú kópu zlomyselného prekrúcania, falšovania pravdy, všetko samé nápady proti strane ľudovej a od prvého až do posledného slova samá lož bez základu. Keby sme sa my s tým zlomyselným falšovaním a prekrúcaním, aké «Katolícke Noviny» v každom čísle sypú na ľudovú stranu a na «Kresťana» zaoberať chceli, to by nám k pojednaniu iných predmetov v časopise ani miesta neostalo. Pri tejto príležitosti pozornosť našu ale obrátiť musíme len na ten celkom bezzákladný a len na zlomyselnej lži sa zakladajúci nápad, ktorý z toho istého pera pochádza a už tisíckrát podvrátený je a ktorým len podvodne obviňuje sa ľudová strana a «Kresťan», že sú proti tomu, aby sa v slovenských ľudových školách ná-

boženstvo vyučovalo v slovenskej reči a služby božie od-bavovali v materinskej reči ľudu. Ponevác sme tieto bezzákladné a lživé nápady dostatočne a opetne podvrátili, prítomne, z «Ohlasu», ktorý gróf Aladár Zichy, ako predseda strany, v čísle 53-tom m. r. «Kresťana» uverejnil, ako z úradnej listiny ľudovej strany uvádzame len nasledujúce: «**Naliehala ďalej (ľudová strana) aj na to, aby v školách vyučovaie slova božieho v takých obciach, kde deti a vyrastlí znajú len po slovensky, provodzovalo sa v jejich materinskej reči, čo ostatne nie ku nám patrí, lež do oboru osvieteného sboru biskupského**». Jestli by teda «Katolícke Noviny» vzdor tomu ešte ďalej pokračovaly v zlomyselnom prekrúcaní a falšovaní pravdy, katolícky ľud bude vedieť, čoho sa má držať.

Kristóffyho eksekvovali.

Džzen bol Jozef Kristóffy mestu Makó 1028 korun 94 halierov dane. V tej nádeji, že sa neopovážia pre túto požiadavku prísne vystúpiť proti nemu, ako proti ministromi preto okolkoval ako človek chudobný. Ale mu trafili do živého. Najprv mu popisali náradie v jeho bydle v Budapešti a keď aj vtedy neplatil, konečne vypísali licitáciu. Exekútor VI. okresu *Ján Schreiter* dostavil sa v deň vypísanej licitácie s celým úradným apparátom na byte Kristóffyho a chceli previesť licitáciu. Kristóffy sa ale nalakal a vyplatil na flaku podlžnosť hrubými peniazmi. Schmile mach dich prouss!

Habanie novín.

Fejerváryho fískusi robia o tri zdechý vo dne v noci. Habú noviny, čo vládu umývajú, bez konca-kraja. V minulý piatok dňa 5. januára shabali denníky: «A Polgár», «Alkotmány» a «Független Magyarország». Ku «Alkotmányu» prišiel v piatok cez obed koncipista polície aj s dvoma detektívami, aby shabali čísla. V administrácii ale nenašli ani jedného čísla. Pre «Alkotmány» je to vyznačenie ako pre katolícky časopis, že ho pre pravdu prenasledujú. Haňba je to ale pre políciu, že má len samých špinavých židov za detektívov. Takýto dva osúchaní židia detektívi boli aj posledný krát v administrácii «Alkotmányu». Či tí tiež patria snád ku stránke Fejerváryho pokroku?

Odsúdený hlavný notár.

August Fazekas, hlavný notár stolice peštianskej obžalovaný bol kráľovským fískusom pre zneužívanie úradu. Tejto viny dopustil sa mal obžalovaný tým, že na žiadosť fíšpána, ktorý nezložil úradnú prisahu a z úradu aj zľakoval, ako námestný viceíšpán nechcel svolať stoličné shromaždenie. Na túto obžalobu v súdobnom pojednávaní dňa 4. januára vydržiavanom odsúdil sudca *Béla Drill* hlavného notára na dva mesiace väzenia a ztratu úradu. Proti súdobnému výroku pozdvižená je appellácia, bo obžaloba nemá vraj základu a sudca vyniesol už po predku zostavený a spísaný výrok. Či je výrok tento spravodlivý alebo nie, vec táto svedčí o tom, ako parlamen-

tárne vystupuje vláda baróna Gejzu Fejérváryho proti samostatným stoličným úradníkom, ktorí sa pridávajú svojich povinností.

Vladárenie s policajmi.

To je ten najnovší parlamentárny kúsok, akým sa Fejérváryho vláda honosiť môže. Štátna a peštianska policaj má byť teraz povolaná krotiť tie právomocnosti, ktoré sa nechcejú zriecť práv konštitucionálnych. Krem toho, že stoličný dom peštiansky preplnený je policajmi, poslali do *Debrecína*: 1 radcu policajného, 1 kapitána policajného, 1 koncipistu policajného, 1 inšpektora, 2 policajtov a 6 detektívov. Do *Unghváru* poslali: 1 kapitána, 1 koncipistu, 1 inšpektora, 12 policajtov a 6 detektívov. Krem toho, ako sdeľujú, odošlú štátnu peštiansku policaj do miest: *Selmeczványa*, *Balasagyarmat*, *Szeged*. Všetko toto ku väčšej oslave Fejérváryho parlamentarizmu. Nuž a potom, ktorý zdravého rozumu človek môže byť za túto vládu?

Béla Rudnay a krajinské kassíno.

Stotriašesťdesiat členov tohoto kassína navrhlo, aby hlavný kapitán peštiansky Béla Rudnay pre jeho nehodné chovanie sa, akého sa v minulom roku dopustil na stoličnom dome peštianskom, z kassína vytvorený bol. O návrhu tomto pojednával sa malo tieto dni. Fejérváry ale odkázal správe kassína, že jestli Rudnayho vytvorí, on kassíno zavre, bo sa s politikou zaoberá. Našli ale aj v tomto prostrednú zlatú cestu. Rudnay sám vystúpi z kassína a potom ho netreba vyhodiť.

Stoličné shromaždenie v Budapešti.

Na osmeho januára vypísané a zvolané bolo valné shromaždenie stoličného výboru peštianskeho. Na tomto shromaždení predsedal chcel Fejérváryho főišpán gróf Lasberg z Ochsenburgu. Aby sa mu nič neprijemného nestalo, celý stoličný dom a sieňu porady obsadiť dal policajmi. Ešte aj okolo stolika, na ktorom chcel predsedat, stála ozbrojená policaj vo dvoch radoch. Po týchto pripravách vstúpil bočnými dverami chýrny főišpán z Ochsenburgu aj s jeho adlatusom Römerom do siene. Stoliční výborníci zhrozili sa pri pohľade na policajtov. Na to zdvihol sa veľký krik a hluk. Főišpán po šušky otvoril zasadnutie a hneď ho aj zatvoril a utiekol zo siene bočnými dverami. Stoliční výborníci protestovali proti tomuto nezákonnému jednaniu. Policaj aretovala a polapila stoličných výborníkov: *Lehela Héderváryho*, *Mikuláša Pozsgayho* a *Aurela Förstera*, ktorí sú spolu aj krajinskí vyslancovia. Kto teda robí revolúciu v krajine? Či nie starý generál barón Gejza Fejérváry a jeho nezákonná vláda?

Skyčákova ľudová strana.

Vychodia vo Zvolene: «Zvolenské Noviny» a tieto v čísle 12-tom min. roku nasledovne píše:

«Keď ablegáta Ferka Skyčáka takto k vystúpeniu prinútili, utvoril tento s viacerými opravdovými pri-

ateľmi slovenského ľudu *slovenskú ľudovú stranu*, ktorá má program slovenský a čisto ľudový. Táto strana nebude taká, ako dosavadná maďarská ľudová strana, ktorá má len meno ľudová strana, je ale **dľa jej pokračovania ľudu nepriateľská, protiľudová**. Slovenská ľudová strana bude bojovať smeľe aj za práva slovenčiny. Utvorením slovenskej ľudovej strany **úfame, že sa nám podarí vytrhnúť z rúk «néppárt»-u** tie okresy, ktoré zastupujú takí ľudáci, čo sa za ľud a za Slovákov haňbia. Menovite **katolícke slovenské okresy** sa majú pridať ku slovenskej ľudovej strane».

Dľa tohoto utvoril sebe teda Skyčák ľudovú stranu, ktorá má program slovenský a čisto ľudový. Známé je vôbec, že sa Skyčák prihlásil ku absolutistickej vláde baróna Fejérváryho. Nezákonná vláda Fejérváryho a program ľudový, ako sa to znáša? Kresťanská strana ľudová je vraj dľa jej pokračovania ľudu nepriateľská, protiľudová. Skyčák sa ale za ablegáta dal vyvoliť s programom tejto nepriateľskej a protiľudovej strany. Teraz ale bojuje proti nej. Kde je tu mužský charakter? Od desaťročia pracuje ľudová strana za práva ľudu. Razom však vystúpia zaslepení ľudia a kričia do sveta, že je ona vraj protiľudová. Nuž ale veď to sami prezradzujú, kam cieľia. Vytrhnúť z rúk kresťanskej ľudovej strany volebné okresy, ktoré do teraz zastupovala a predať voličov Fejérvárymu, Kristóffymu a bárs akému politickému tulákovi ako teľce, to je jejich cieľom. Lenže kresťanskí a katolícki voličia horných strán nepadli na mozgy a majú viacej rozumu ako tí mädoústi luteráni, čo by ich chceli v jejich vernosti ku kresťanskej ľudovej strane zklátiť a na luteránstvo obrátiť.

Tí naši főišpáni.

Trenčiansky főišpán Julius Baross prišiel v pondelok do Trenčína so žandarmi a rozkázal si poklonu úradníctva, ale poklona vystala, lebo sa úradníctvo nedostavilo. — Do Budapešti má byť za kommissára vlády vymenovaný Gejza Gajáry. Či tí Kysučania budú za ním plakať! — V shromaždení stoličného výboru turčianskej stolice vynesené bolo uzavretie, že vyslaného ta főišpána *Köcsön* (Kocúr) neuznajú a inštalovať nebudú. Proti tomuto uzavretiu hlasoval *Pavel Mudroý* aj s 11. národovcami. A títo osmelujú sa obecenstvo mámiť tým, že sú priatelia ľudu!

Z CUDZOZEMSKA.

Z Ruska

Z Moskvy oznamujú, že náhly súd 64 železničných úradníkov kazánskeho nádražia odsúdil na smrť. Výrok náhleho súdu hneď aj previedli. Redaktora radikálneho časopisu «Žiža Nahistani», menom Mandelstama policiá uväznili.

Nepokoje a vzbury sú ešte na všetky strany. V baltických guberniach vojaci chytili dosiaľ 200 revolucionárov.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

V tom čase, keď sa to stalo, čo vám tu vyrozprávam, so stránkom chytali mládencov za vojakov.

Jedon deň v Uhrovej, kde sa udalosť táto prihodila, potiahli umrlák a jeho plačúci hlas dával na vedomie, že Karol Pítel sa lúči so svetom. Nebol ešte starým, ale Boh povolal ho k sebe. Pred svojou smrťou o jediného syna svojho sa chcel ešte náležite postarať, preto zavolať k sebe Jána Búšika, majetného to hospodára a toto mu povedal:

— Sused môj milý, prv než by som oči zavrel, chcem sa postarať o môjho syna Štefana. Poznám vás ako statočného človeka, preto vás prosím, buďte jeho otcom po mojej smrti. Spokojne zažmurím oči, keď budem vedieť, že dieťa moje starostlivé ruky budú opatrovať. Prosím vás, prijmite túto kresťanskú povinnosť. Vychovajte zo Štefka poriadneho človeka. Šafárte verne s jeho majetkom, ktorý cením na štrnásťtisíc zlatých. Neodbite žiadosť umierajúceho. Boh sa vám odplatí za tento slachetný skutok.

Búšik sa počal vyhovárať, že on nenie súci za tútora, najde sa v dedine inakší človek, ako je on. A potom, keby aj dobre zastúpil tútorstvo, predsa sa najdu zli ľudia, ktorí mu budú ubližovať a ho upodozrievať, že pre seba gazduje a nie pre sirotu. On si veru nedá statočnosť za celý svet.

— Nebojte sa susedko — krotil ho Pítel — nik vám nebude ubližovať. Ešte raz vás prosím, vezmite pod otcovskú opateru môjho úbohého chlapčeka. Boh všemohúci nenechá to bez odmeny.

— Dobre, keď žiadate to odo mňa, prijmem tútorstvo — vravel Búšik.

— Ďakujem vám priateľu. Žehnaj vás Boh. Majte sa dobre — lúčil sa Pítel. — Už teraz pokojne a blažene zomrem.

Potiahli umrlák, ľudia pemo dlili sa za dušu zosnulého, len príbuzní jeho hrešili, že nemal ich za nič a že celkom na cudzieho človeka sveril svojho syna spolu aj s celým majetkom.

— No, takto nás obrazí? Ale načo sa aj narodil ten chlapčisko? Keď ho nenie, mohli sme sa deliť s tým pekným majetkom. Kto vie, čo sa stane s ním, lebo je Búšik veru dobrý majster! Na všetky strany chodia jeho ruky — vraveli tí.

Mrzelo ich to, ale sa uspokojili, lebo je pravda, že Štefko dožil sa ôsmich rokov, ale či dožije do dvadsiatich? Aj tak je cintlavý, nech ho popadne nejaká nemoc,

hneď dá prácu hrobárovi. Lenže Búšik veľký pozor dal na Štefka a chcel splniť to, čo nebohému sľúbil. Bol mu opravdovým otcom, dal mu poriadnu výchovu a aj pred vetrom ho chránil. Ale práve preto sa zapreli doňho príbuzní nebohého Pítela, tak že chudák Búšik nevedel, ako sa má brániť oproti nim. Oklepávali ho, lhali naňho všeliaké zlomyselné klebety, tak že bál sa ísť medzi ľuďmi, aby naň neukazovali palcom. On ale málo dal na to, lež tým lepšie opatroval Štefka.

— Ten oplan naposledy vychová pána z toho chlapčiska! — kričali tí závistníci. — To by nám bolo ešte treba! Bolo by po dedictve. To sa nesmie na žiaden pád stať! Bouprísám obom dolámem križe — vyhrážal sa Mišo Pítel.

Ale čo vlastne chceli títo naničhodní ľudia s tým nevinným chlapcom? Či nenie dosť nešťastlivým, že zostal sirotou?

Keby nebol mal ničoho, tak by im nezavadzal na svete. Keby bol zomrel, tak ako to jeho otec urobil, boli by ho pochovali, ba snáď boli by dali aj omšu odsľúžiť za jeho dušné spasenie, ale zakaiaľ žije, vždy je im na závade. Čo sa stane s majetkom, na ktorý tak dychtively oči vyvalujú?

Nuž aj takýto ľudia sú na svete. Boh láskavý však bedlil na Štefka a on rástol v bázni a v skrúsenosti. Čo sa mohol naučiť v uhrovskej škole, to sa dokonale naučil, a ponač mal vôľu k učeníu, Búšik myslel, že ko dá do Štiavnice do škôl. No, nebolo mu viac treba. Keď sa o tom rodina dozvedela, počala hrešiť na tútora, že až tak prašfalo. To nebolo ale dosť. Mišo Pítel, akožto najstarší, schopil sa, šiel k Búšikovi a zrobil s ním takú patáliu, že div nezutekal. Vyhodil mu na oči, že márne peniaze. Kto to kedy slýchal, aby sa sedliak v školách povaloval.

— Však nás je dosť pokrevných — dokončil Mišo — spravíme človeka zo Štefana.

— Ja nedbám, — povedal Búšik. — A čo chcete mať predsa z neho?

— Nech kupčí s drevom tak ako ja — odpovedal Mišo — a aby sa naučil k tomu, vezmem ho k sebe.

Búšik sa zamyslel. Páčil sa mu plán aj nie, lebo konečne Štefan nemôže na veky zostať uňho. Zavolať ho do izby. Chlapec ako čo by bol vedel, že o ňom je reč, bojzlive vstúpil do izby.

— Počuj Štefko, tvoj strýc volajú ťa k sebe a vyučia ťa ku kupectvu, čo povieš na to?

— Ja bych najradšej šiel do Štiavnice. Dobre sa budem učiť, — povedal chlapec.

— Daj škole pokoj. To je pre pánov — okríkol sa naňho Mišo. Čo ti rozkážeme, to musíš robiť. Od dneška ja sa budem starať o teba, a preto ti hovorím aby si bol poslušným a aby si sa dobre držal u mňa.

(Pokračovanie nasleduje.)

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!

CHÝRNIK.

Nový rok u kráľa. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ na nový rok predpoludním prijal novoročné blahoželanía dediča trónu Franca Ferdinanda a arcikniežat: Karola Leopolda Salvatora, Ferdinanda Karola, Franca Salvatora, Fridricha a Rainera. Predpoludním o 11. hodine boli na poklone u kráľa dvorní hlavní hodnostári a krídelní pobočníci kráľa. Večer o 6. hodine ako vždy na nový rok bol u jeho veličenstvá rodinný obed, na ktorom prítomní boli všetci vo Viedni sa zdržujúci členovia kráľovskej rodiny.

Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary tieto dni následkom prechladnutia sa rozemocnel. Na radu lekárov cez niekoľko dní nesmie opustiť izbu. Je však k očakávaniu, že pod krátkym časom celkom vyzdravie.

Barón Karol Hornig, biskup veszprémszky, ku oprave kostola obce Csákút daroval päťsto korún.

Zdravotný stav choromyselného bavorského panovníka. Z Mníchova oznamujú, že choromyselný bavorský kráľ Otto, ktorý sa zdržuje v kaštieli ve Fürstenriede v poslednom čase bol horšie. Lekári husto navštevujú choromyselného panovníka a o jeho zdravotnom stave často posielajú do Mníchova zprávu.

Chýry z biskupstva spišského. Alexander Fedor, farár malolomnický, ktorý chratskú faru obsiahol, aj naďalej zostane v Malej Lomnici. — Pavel Háber, farár zo Žďjaru pre svoju, už od dávnych rokov trvajúcu chorobu išiel do penzie. Kým nový farár príde, terajší kaplán Ján Hvizda bude spravovať faru. — Julius Brtko, dočasný administrátor v Liptovskom Sv. Jáne poslaný je za kaplána do Lipt. Sv. Mikuláša. — Karol Andrassy, farár v Ústi (Orava) po dlhom trápení a pobožnom prijatí svätých sviatostí v 75. roku svojho veku a v 51. roku svojho kňazstva dňa 3. januára zomrel. — Preložení sú kapláni: Jakub Petrásek z Podvilku do Kluknavy, Ladislav Mikula z Kluknavy do Čimhovej, František Hanzély z Mikuláša do Nižných Ružbach. — Spišský biskup Alexander Párvy vo svojom 827. obežnom liste odporúča svojim kňazom a veriacim, aby si predplatili na časopis «Kráľovna Sv. Ruženca», ktorý pod redaktorom kanonika-farára Štefana Pironcsáka v Jablonke (Orava) vychodí.

Jubiläum biskupa Firczáka. Munkáčsky greckokatolícky biskup Július Firczák v máji tohto roku bude sláviť svoje 150ročné biskupské jubiläum. Jubilant získal si veľmi veľké zásluhy na poli cirkevného a verejného života a vynikal dobročinnosťou. Na uznanie jeho zásluh pápež bol ho vymenoval za svojho domáceho arcikňaza a rímskeho grófa, kráľ za svojho tajného radcu, ba teologická fakulta budapeštianskej university nedávno vyznamenala ho titulom čestného doktora.

Ex-cisárovná Eugenia — krstnou matkou. Ako je známe, slúbenica španielskeho kráľa Alfonsa, anglická princezna Ena Battenbergska prestúpi na katolícku vieru a jej krstnou matkou bude vdova po francúzskom cisárovi Napoleonovi III. Ako z Madridu oznamujú, ex-cisárovná Eugenia postará sa nielen o vystrojenie princezny Eny, ale po sobáši zabezpečí jej ročite 80.000 korún renty. Cisárovná Eugenia je teraz 79ročná.

Pamiatka rožňavského snemu. Tohto roku bude tomu 200 rokov, čo v Rožňave zasedal krajinský snem. Franc Rákóczi roku 1706. od prostriedká novembra do vianočných sviatkov zdržoval sa v Rožňave a v Krasnej Horke a tu dňa 6. decembra vydržoval s krajinskými hodnostármi snem. Pamiatku snemu obecenstvo stolice gemerskej zasväti peknými slávnosťami.

Ušiel defraudant. Z Brašsova sdeľujú, že majitelia mlyna v Sepsi Szent-Györgyi Molnár a Pintér poslali jedného svojho zamestnanca Pavla Nagya do sporiteľne, aby doniesol 12 000 korún. Pavel Nagy peniaze vyzdvihol, ale svojim šéfom odovzdal len 10.000 korún a s ostatnými peniazmi ašiel. Na stanici Földvár vysadol na vlak a vymenil si kartu do Budapešti.

Srútil sa dom. Z Klemnic oznamujú, že v Čopave sa srútil jeden dvojposchodný dom, v ktorom bola škola pre švajdleny. Romy zasypaly pätnásť dievčat. Štyri vyťahli už mrtvé z pod rumov, ostatné ale boly nebezpečne ranené.

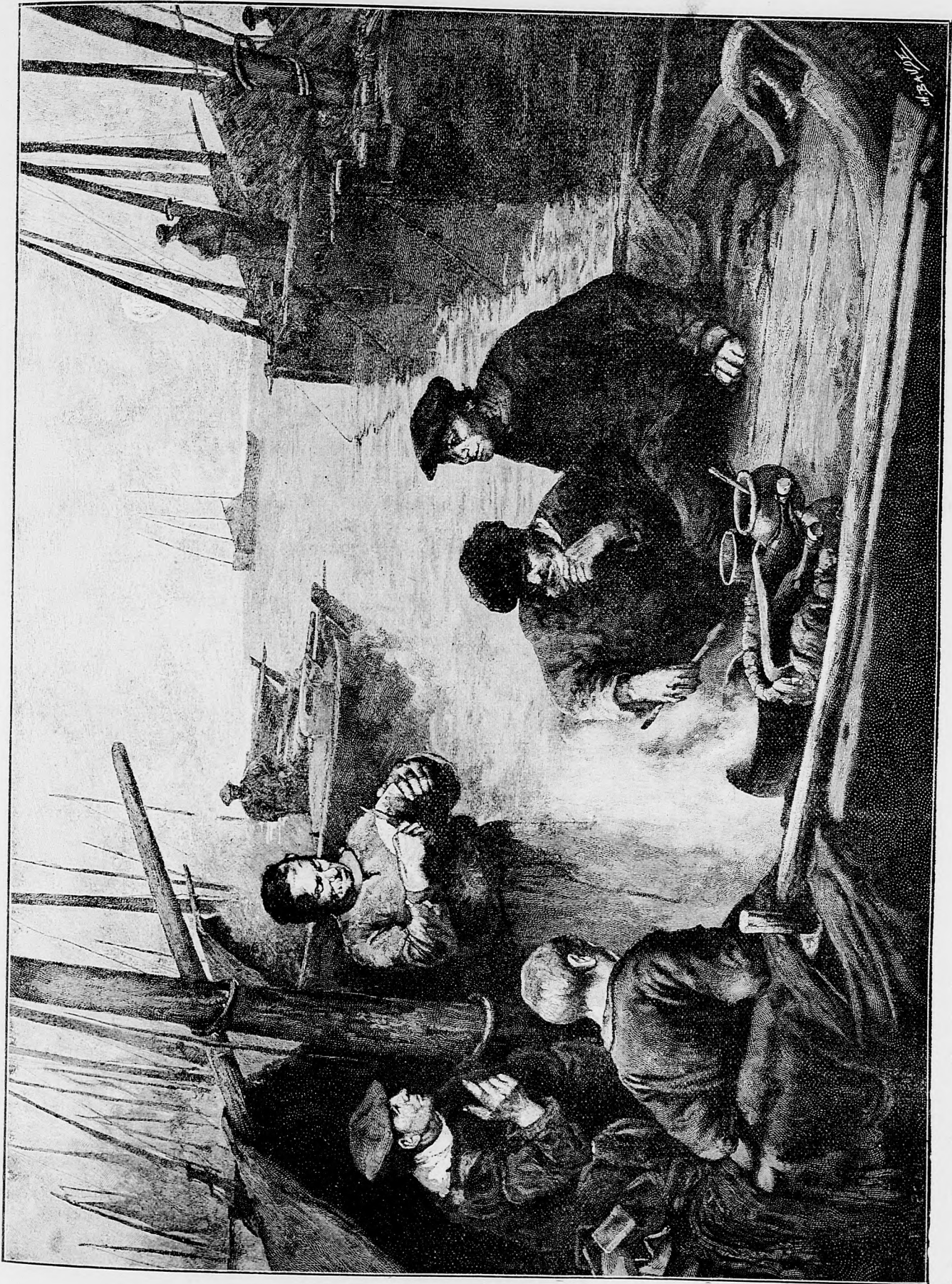
Spadly do rieky kistne s cigarami. Pri Mühlbergu (Nemecko) po moste cez rieku Elba šiel tieto dni jeden voz, na ktorom boly naložené kistne s cigarami. Voz bol veľmi ťažký a len pomaly šiel cez most. Odrazu sa most na jednom mieste prelomil a kistne s cigarami padly do rieky. V kistnách bolo 26.400 cigár.

Boj s pašovateľmi. Z Temešváru oznamujú, že finančný dozorcovia Bogdán a Kalfusz pri Homolici zbadali na brehu Dunaja viac pašovateľov. Medzi financmi a pašovateľmi vyvinul sa boj a z oboch strán strelili. Jedného pašovateľa financi chytili, ostatní ale ušli.

Zbraň v detských rukách. Z Kecksmétu píšú: Na urrétskej tani Pavel Somodi šiel s domácimi na pohrab a svojho šestočného chlapca zanesol v susedstve bývajúcim Sántóvcem, kde sa chlapec hral s 8ročnou Juditou. Deti počas hry strhly so steny nabitú flintu a 6ročný chlapec zastrelil svoju kamarátku.

Prelomil sa pod ním ľad. Z Baresu píšú: Na Nový rok 13ročný Peter Szandtner, ktorý chodil do tunajsieho občianskej školy, s viacerými svojimi kamarátmi šiel sa korčuľovať na zamrznuté jazero pod zahradami. Keď sa jeho kamaráti vrátili z korčuľovania, odrazu prelomil sa pod ním ľad a žiak cez otvor padol do vody. Rodičia darmo čakali večer svojho syna, neprišiel. Len keď počuli od žiakov, kde ostal, šli ho pozde večer hľadať, ale ho nenašli. Tieto dni rano nad dierou našli jeho klobúk, ktorý vyniesla voda a na tom istom mieste našli pod ľadom i mrtvolu nešťastného chlapca.

Tohoročné manévry, ako z Viedne oznamujú, budú sa odbývať v septembri vo východnom Sliezsku.

Večera námorníkov.

Zo Spiša. V Spišskej Belej dňa 25. decembra min. roku večer nie 10 domov, ale 5 stodôl a dve stajne zho-rely. Na šťastie všetko bolo poistené. — Julius Gresch, mešťanosta v Starej Lubovni a Béla Ribiczey, notár vo Švábovcách, zadakovali zo svojich úradov.

Železničné nešťastie v Strečne. Zo Žiliny sde-lujú, že pri stanici Strečno pred niekoľkými týždňami jeden osobný vlak srazil sa s viac nákladným vozňami. Následkom srazenia sa dvaja ľudia prišli o život. Žan-darméria teraz vystopovala, že nešťastie zapríčinil jeden 16 ročný šuhaj, menom Samec, ktorý sa priznal, že on popustil hám nákladných vozňov, ktoré potom po šikmej dráhe samy bežaly pred osobný vlak.

Otrávenie ublížitým plynom. V Lipt. Sv. Mikuláši manželku krajčira Vajdu tieto dni rano našli v posteli mrtvú. Nešťastná ženská, ktorá je matkou dvojo dietok, zomrela následkom otrávenia uhličitým plynom. Krajči-rovovi nestalo sa nič a deti na šťastie spaly v kuchyni. Lanského roku sísiel podobným spôsobom zo sveta v tom istom byte jeden mužský. — V Považskej Bystrici manželka Ondreja Urika Lovíšeka, ktorá je práčkou, počas piglovania omdlela. Pokým jej manžel prišiel domov, nešťastná ženská následkom otrávenia uhličitým plynom zomrela.

Hojné Božie požehnanie. Vo Fehértemplome Alž-beta Szalay, manželka jedného tamojšieho obuvníka po-rodila nedávno štvorčatá, a síce troch chlapcov a jedno dievča. Jedon chlapec hneď zomrel, ostatné dietky ale ostaly pri živote. Matka sa primerane ku okolnostiam dobre cíti.

Zastrelený pytlák. Jána Szántóva, pytláka v obci Szakes (stol. tolnanská) zastreli jeho spoločníci. Žan-darmeria zmedzi vrahov siestich už chytila a odovzdala súdu, kde ich očakáva prísny trest.

Samovražda. Z Pätikostolov oznamujú, že kontrol-ór pri ärárnej pokladnici Ákos Kovács, ktorý pochádza z poprednej rožnavskej rodiny a bol husárskym dôstoj-níkom, v Dárde v svojej úradnej miestnosti sa zastreli, Kovácsa oplakáva manželka a sedem detí. Príčina samo-vraždy je neznána.

Sossul sa vrch. Z Turčianskeho Sv. Martina ozna-mujú, že medzi stanicami Jánoshegy (Piarg) a József-gőzfürész (Pila) tam, kde je železničná dráha najstrmšia, sossul sa vrch. Nad železničnou dráhou tečie potok a ssutiny zastravily vodu, následkom čoho sa voda z ko-ryta vyliala a celú dráhu zaplavila. Premávku na osob-ných vlakoch udržujú len s presedanim a nákladnú pre-mávku zastavili.

Ešte raz o spolkoch.

(Pokračovanie.)

Najprv neslobodno zabudnuť, že tie peniaze, tá po-moc, ktorú spolky údom svojim dávajú, nie sú dar, lež také peniaze, ktoré treba spolku prinavrátiť, ba aj interes platíť od nich. A ponevác spolok má rozličné výdavky, nemôže peniaze požičať na taký interes, na aký on ho dostane od ústrednej správy kresťanských špolkov, a preto interes učini obyčajne 5¹/₂—7⁰/₁₀. Mnohým vidí sa to priveľa, hovoria, že na také úroky aj špárkassa dá a chceli by, aby úverkový spolok na 4⁰/₁₀ požičoval. Lenže títo ľudkovia nepomyslia si, že v Uhorsku zijeme, kde sú peniaze veľmi drahé. U nás na tak malý percent len bo-hatý peňažný ústav a výborného úveru obchod dostane požičku, ale súkromný človek nikdy, ak sa len nevolá gróf Károlyi, alebo gróf Eszterházy. Neslobodno teda ľud balamutiť s lacnými peniazmi a s tým, že keď vstúpi do spolku čo účastinár, dostane veľké dividendy. To môže dať špárkassa, ktorá kšeftuje so státisícami, ale nie cha-trný spolok, ktorého údovia platia takse po 10—20 kraj-ciarov. Veľké dobrodenie je pre remeselníkov a malých hospodárov, keď dostanú požičku od úverkového spolku na 5¹/₂—7⁰/₁₀, to veru nebolo predtým, veď dlžnik nemá žiadne pobočné výdavky, aké máva, keď z banky alebo zo špárkassy požičiava. Zmenka a intabullácia stoja veľké peniaze. Pomocné spolky nekšeftujú, nezarábajú, lež bránia ľud oproti užerníkom a poskytnú mu pomoci, preto sú oni dobrodením pre malých ľudí tam, kde sa rozumne vedú. Keď si pomyslíme, že užerníci zdierajú ľud, dajú mu peniaze na 50—100, ba aj na viac procentov, po-ložia ruky na jeho domec, roľu, statok a na všetko jeho imanie: či to nenie veľká pomoc, keď mu spolok dá po-žičku na 6—7⁰/₁₀-ov? Ak by ale v obci, kde založil mieňa úverkový spolok, nebolo dostatočných údov, ba aj títo mali by ružové nádeje, že zaraz zbohatnú: netreba vec siliť, lebo ona nepodari sa, čo veľmi škodí dobrému menu špolkov. Ak by v obci bola banka alebo sporiteľňa, ktorá dá požičku na ľavné úroky, tak je daromný úverkový spolok, lebo darmo čo dá príčinu ľudu, aby dlhy robil, čo je oproti nášmu cieľu, ponevác my pomáhať chceme chudobe.

Ako sme viac razy spomenuli, so spolkami mnoho môžeme docieľiť, ale predsa nie všetko, čo by sme chceli, preto nemúdre robia tí zakladatelia, ktorí hneď od za-čiatku mnoho sľubujú, keď potom ale spolku neide tak, ako predpovedali, keď nemôžu vyplniť sľuby: ľud cíti sa byť oklamaným, ubližuje riaditeľom a klaje na spolok, čo

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kishirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku. preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platíť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžnik poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať. ale dlžnik svoje dlhy bárs-kedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₁₀ a na 4¹/₂ ⁰/₁₀ tově požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoľuje ústav do 2/ ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

je voda židom na mlyn, ktorí do pekla žiadajú spolky kresfanské. Spolok ani od ústrednosti nesmie také očakávať a pýtať, čo ona nemôže vyplniť, pretože viazu ju štatúty.

Nezakladajme spolky na takom mieste, kde nie sú ľudia, ktorí vedeli by ich riadiť, alebo tam, kde život spolku od jedného človeka závisí, tak že keď ten odíde z obce, nemá ho kto zastúpiť, po čom nastane zmätok, spolok musí sa rozísť, požičky treba zaraz inkasovať, dlhy vypovedať, akcionárov vyplatiť, skrze takéto krach potom nejedon chudobný človek vynde na vnivoč. Preto by bolo dobre, keby k riadeniu spolkov osobytne vynaúčovali pánov duchovných a pánov učiteľov.

Najdu sa zlomyseľní ľudia, ktorí navedú občanov k založeniu spolku prosto z toho ohľadu, aby spolok využitovali, aby skrze spolok ku chlebu prišli. Takýchto sa treba varovať a neslobodno peniaze na nich sveriť. Jaknáhle údovia zbadajú, že dostala sa do ovčínca takáto prašivá ovca, treba ju odtiaľ zaraz vyprašiť. Vôbec jaknáhle udá sa vo spolku chyba, treba ju napraviť, aby to neskôr údovia neobanovali.

Najväčšia chyba je, že správcovia pri zakladaní spolku balamútia ľudí s veľkým chosnom; že s pomocou spolku budú môcť kšeftovať so všeličím; že vystavia si spoločnú sýpku a tak budú dvíhať cenu zbožia; že nakúpia zem; že vyárendujú takéto; že vystavia fabriku; že vytnú horu a obrátia ju na pole, a Boh vie, čo všeličo nasľubujú ľudu, len aby sa dal naviesť, a napašmať aj takých, ktorí nič nemajú, ba ani robíť sa im nechce. Takéto márnomyseľnosti a prázdne reči len škodia spolku, ktorý s jeho malým kapitálom nesmie sa pustiť do veľkej špekulácie a ktorý zodpovedný je za každý halier. Mladý spolok nesmie myseľ na takéto vysoké plány, Výtečnú prácu bude konať, keď obráni a napomôže údov svojich. Neskôr, keď zpevnal a bude mať základinu, môže vystaviť obecnú sýpku, s ktorou obráni malých hospodárov od úžerníkov, že tí nebudú musieť zmárniť zbožie hneď po zatve, ale spolok odpredá ho vtedy, keď ono do ceny prišlo, za ten čas ale požičia utisnutému gazdovi. Toto je veľmi dobrý úmysel, ale nahovoríť malých hospodárov k neistej špekulácii, je vec nesvedomitá a nespravodlivá. To ponechajme židom a podobným špekulantom.

(Dokončenie nasleduje.)

Svätý Pavel Pustovník.

Svätý Pavel, prvý pustovník, narodil sa roku 230. v Dolnom Thebais v Egypte. Sotva mu bolo 14—15 rokov, zomreli mu rodičia. V tejto dobe pod rimanským cisárom Deciusom a Valerianom vypuklo hrozné prenasledovanie kresťanov. Pavel nedôveroval v sebe, že by mal silu zniesť tie strašné muky, akými vtedy pre vieru kresťanov trznila a preto sa utiahol v pobočnom majeri u svojej vydatej sestry. Švagor jeho však, ktorý sa ku pohanstvu priznával, aby dedičstvo jeho shabať mohol, odhodlal sa, že ho oznámi pohanskej vrchnosti, tým viacej, bo zo skúsenosti vedel, že majetok takýchto pre vieru

prenasledovaných, keď nie celkom, aspoň z dobrej čiastky pripadá tým, čo ich obžalujú. Ako sa Pavel dozvedel, čo švagor jeho zamýšľa, utiekol do hory a odhodlal sa, že sa tam bude ukrývať, kým prenasledovanie kresťanov prestane. Prozreteľnosť božská však k inému určila Pavla. Blúdil on dlho sem-tam po horách, kým konečne prišiel ku jednej veľkej skale. Na úpätí tejto skaly nachodila sa jaskyňa, vhod ale do nej privalený bol kameňom. Odvalil tento kameň a videl pred sebou tmavý pitvor; dal sa po tomto ísť, i keď dlho a predlho vo tme ním išiel, videl v dialke briezdiť sa svetlo. Bol to východ z jaskyne a tento viedol na peknú lúku, na ktorej stáli palmové stromy; prameň s čerstvou vodou vyvieral pod palmami, v jehož vlahu príjemne zelenala sa celá malá lúka. Toto miesto zaľúbilo sa mladému Pavlovi a on hneď prišiel na tú myšlienku, že tak krásne miesto len Boh ustanoviť mohol ku jeho bydlu. Odhodlal sa preto k tomu, že sa z tohoto miesťa ďalej nepohne, lež že opovrhne všetky nádhery sveta a ostane tu až do jeho smrti. Tak sa aj stalo. Pavel tu strvával v jednodajných modlitbách a v neustálom rozjímaní o márnosťach svetských a o večne trvajúcich pokladoch neheských. Zprvu živil sa ovocím palmových stromov, z nariadenia božieho donášala mu vrana každý deň pol chleba, ako dakedy prorokovi Eliášovi. Smäd utišil si čerstvou vodou z prameňa a rúcho si robil z lístia palmových stromov.

Ako mal Pavel 113 rokov navštívil ho tu svätý Anton, ktorý žil na druhej pústi a mal už tiež 90 rokov. Ku tejto návšteve zavdala príčinu nasledujúca udalosť. Anton si dlho myslel, či v týchto vzdialených púšťach nachodí sa pustovník ohľadom dokonálosti jemu rovný. Na to mal jednej noci zjavenie a to mu naložilo, aby sa ráno dal hneď na cestu a hľadal pobožnejšieho a dokonálejšieho pustovníka, nežli je on. Pustil sa teda Anton druhého dňa na cestu a keď už dva dni a dve noci po horách blúdil, zazrel naraz vlka, ktorý sa pred ním v jednej diere ukryl. Anton šiel po tejto stope a prišiel ku veľkej jaskyni. Ako tmavou jaskyňou obozretne kráčal, spatril v dialke svetielko. Pohnul sa teda za týmto, potknul sa však na kameň a na tento hrmot svätý Pavel, ktorý sa v tejto jaskyni zdržoval, zavrel a zatarasil dvere obydlia svojho. Svätý Anton to ale spozoroval a dal sa na dvere búchať, kým ich Pavel neotvoril. Ako sa títo dvaja pustovníci zazreli, objali sa srdečne a vzdávali chválu Všemohúcemu. Sadli si potom na zem dvaja pustovníci a sv. Pavel takto premluvil k sv. Antonovi: «Tu je teda ten, koho si tak pečlivo hľadal. Hľa, vidíš pred sebou človeka, čo sa už skoro v prach a popol obráti». Vypytoval sa potom sv. Pavel, ako stoja veci vo svete a či ešte prenasledujú kresťanov. Kým sa takto shovárali, priletela ku ním vrana a doniesla celý peceň chleba. Ako to sv. Pavel zbadal, povedal: «Hľa, nekonečne dobrotivý Boh poslal nám obed. Šesťdesiat rokov je tomu, čo mi každý deň pol chleba posielal, teraz ale poslal ešte raz toľko». Keď pustovníci skrovný obed svoj zakončili a chválu Bohu vzdávali, modlili a rozmlúvali sa spolu o veciach nebeských cez celú noc. Na úsvite preriekol svätý Pavel ku

Antonovi: «Dávno som vedel, že v týchto krajoch pre bývaš; veľ, ponevác blíži sa koniec života môjho, poslal Ťa Boh, aby si ma pochoval». Svätý Anton dal sa na to do usedavého plaču a prosil Pavla, aby ho vzal so sebou. Svätý Pavel mu ale odpovedal: «Boh chce, aby si ešte na zemi ostal kvôli tým, ktorých vyučuješ». Potom prosil sv. Antona, aby išiel domov a doniesol mu ten plášť, čo mu daroval svätý Atanáž, a aby doň mrtvé telo jeho zakrútil. Svätý Pavel chcel totiž, aby svätý Anton nebol prítomný pri jeho smrti.

Svätý Anton bežal hneď do svojho kláštora pre plášť, ktorý si Pavel od neho žiadal. Mnisi sa ho doma pýtali, kde sa tak dlho bavil. On im ale len tolko odpovedal: «Beda mne nehodnému! Nezaslúžim ja meno mnicha. Videl som Eliáša. Videl som Jána na púšti. Videl som Pavla v raji». S týmto chopil plášť a ponáhlal sa ku svätému Pavlovi. Ako sa ku jaskyni blížil, videl anjelov v nebeskom blesku a títo ponášali dušu zomrelého k nebesám. Pri pohľade nad týmto objavom dal sa do plaču a horko nariekal: «Otče môj dobrý prečo si ma opustil». Keď sa utišil, pospiechal k miestu, kde sa sv. Pavel zdržoval. Tu videl pred jaskyňou sv. Pavla. Kľučal tam na zemi, tvár mu bola k nebesiam obrátená a ramená rozpiate, ako k požehnaní. Pristúpil ku nemu a videl, že je telo bezdušné. Zastrel ho plášťom, ktorý sebou doniesol a začal nad tým rozmýšľať, ako ho tam na púšti pochová. V tom vyšli z húšťa dva mocní lvy a dali sa piesok rozhrabúvať, kým len nevyhrabali hlbokú jamu. Do tohoto hrobu pochoval Anton telo sv. Pavla. Rúcho z listia palmového, čo nosieval sv. Pavel, vzal so sebou a vo výročité sviatky týmto sa odieval. Dľa sv. Hieronima zomrel svätý Pavel roku 393. v 113. roku veku svojho.

DOPIŠY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Tento dopis vlastne «Katolíckym Novinám» som mal zaslať, ponevác ale viem, že by ho tam do ohňa hodili, preto vás prosím, ráčte ho v «Kreštane» uverejniť.

Bol som predplatiteľom «Katolíckych Novín» od toho času, ako povstaly. Boly ony milým mojím čítaním, lebo daly pokoj politike a miesto toho poučaly ľud slovenský v duchu náboženskom a udržiavaly ľud náš v pevnej viere, ktorá potrebná je k duševnej spásu. Od roku však duch a smer týchto novín sa zmenil. Miesto smeru katolíckeho nastúpila neblahá a nemúdra politika; duch predtým čisto katolícky, miešaný je luteránčinou, národovstvom a červeným socializmom. Vyvíera z nich

nenávisť oproti bratom Maďarom a nepriateľstvo oproti ľudovej strane, ktorú si ľud slovenský oblúbil, lebo ho priviedla k pamäti, že je slobodným občanom a nie poddaným kadejakých oplanov liberálnych, že je aj Slovák údom veľkej spoločnosti, v ktorej požíva práva, ktoré použiť môže k svojmu prospechu. «Katolícke Noviny» sú teda nepriateľom tej kresťanskej politiky, od ktorej jak slovenskí, tak aj maďarskí katolíci očakávajú novú dobu a obranu cirkve našej. Ja ale telom a dušou napomáham túto politiku, a myslím schvaluje ju ohromná väčšina Slovákov. Ja za nemúdra a pre Slovákov za škodnú politiku držím tú, ktorú «Katolícke Noviny» nasledujú, a preto vystupujem z radu ich predplatiteľov, čo im touto cestou dávam na vedomie. Ja nie som maďarón, ba žiaľbohu, ani neviem maďarsky, ale ani národovcom som nie, lebo to je hlúposť medzi našimi okolnosťami, lež som Slovák v pravom smysle. Z božej milosti dožil som pekný vek, ale za ten čas nikto ma neprenasledoval preto, že som Slovákom a že som sa vzdelával v reči materinskej, a preto neverím, že by ľudová strana, na ktorú «Katolícke Noviny» tolko špiny kydajú, že to ani čítať nemôžem, nenávidela Slovákov. Ja ani to neverím, žeby biede Slovákov Maďari boli na príčine, veď Slováci tie isté politické práva požívajú, čo aj Maďari, a práve tak cítia kliatku liberalizmu. V tomto ohľade sme si celkom jednaki. Že je tomu tak, vidno z toho, že aj z maďarských strán vandruje ľud do Ameriky, a tak sa ponosuje pre veľké ťarchy a pre nesvedomitosť násilníckych bašov, ako aj my. Nás nie Maďari nenávidia, lež kadejakí zadlžení panáčkovia, u ktorých to je vlastenectvo, že nadávajú nám do panslávov; nepriateľmi sú nám aj pomaďarčení židáci, aby pod kepienkou vlastenectva sme mohli viesť svoje špatné remeslá. Pre týchto škoda je dráždiť Slovákov oproti Maďarom a ubližovať strane kresťanskej. Z našich krajov veľké tisíce robotníkov chodia na Dolnú zem svoj chlieb vyrábať. Nech by títo preukazovali oproti Maďarom tú zášť, ktorou národovci sú preplnení, tak Slováci iste by ztratili ten výrobok, ktorý majú medzi Maďarmi.

Ja som priateľom tej stránky politickej, ktorá v jednom tábore chce sjednotiť uhorských katolíkov, bez ohľadu na materinskú reč, ktorá bráni záujmy cirkve svätej a ktorá aj Slovákov bráni. Národovci ešte nič nevykonali pre Slovákov a ani nevykonajú, lebo o čom píšu a rečia, o tom v snemovni čušia. Preto radím Slovákom, aby sa neznechali na národovcov a nech to isté urobia, čo som aj ja urobil s ich novinami. Veď čo robia teraz tí chýrni národovci, ktorí tak žalostne bedákajú nad ľudom slovenským? Tam sú u boku freimaurerskej vlády so socialistami, aby zlomili spojené stránky a zavesili nám znovu na krky liberalizmus. A čo má byť odmenou za túto pomoc? Právo volebné! Nuž ale čítajte návrh Kristóffyho o všeobecnom práve volebnom, hneď zbadáte že je to klam, veď v prvom rade stojí, že právo volebné len ten plnoletý mužský dostane, ktorý vie čítať a písať. Teda kolkí Slováci by obdržali právo volebné? Či nenie spravodlivejšie, čo ľudová strana žiada, aby bol voličom každý jedon, kto porcie platí alebo slúžil pri vojsku?

Od Nitry.

Tá politika, ktorú nasledujú a ktorej verbujú prívržencov, že hania «Krestana» a ľudovú stranu, nenie k prospechu Slovákom. Tiež podobne neslobodno ubližovať statočným mužom a rozsievať nepriateľstvo, lebo to veľmi škodí Slovákom. Preto nám nadáva do panslávov každý paplúch a preto máme na všetky strany toľko nepriateľov. Ja to rádím všetkým mojim milým krajanom, aby mali pokoj s národovcami.

My katolíci mali by sme byť v jednom tábore a mala by nás viazať jedného k druhému láska Kristova. Ktože ale trhá tento sväzok? Národovci! My Slováci keď brojíť budeme oproti Maďarom, ztratíme tie okresy, ktoré dosiaľ ľudáci zastupujú a spolu s tým ztratíme aj tých hodných mužov, ktorí s ablegátmi slovenských ľudákov, zastávajú na sneme katolíkov. Prvá je viera a potom reč. Kalvíni, židáci a freimaureri spolu držia, len medzi nami sa nachodia zradcovia, ktorí rozoháňajú stádo, keď je už ono ako-tak po hromade a silou-mocou chcú byť vodcami Slovákov, hoc ich ľud náš nezná, hoc zaň nič nerobili a hoc Slováci nechejú ich prijať za svojich vodcov.

Ja už len zostanem pri «Krestane» a pod zástavou krestanskej strany a so spokojným svedomím opúšťam tábor «Katolíckych Novín». To nie pre mňa. Vám pán Redaktor šťastlivý nový rok vinšujem! *Katolík.*

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Verejná vďaka.

Všetkým našim milým priateľom a známym, zvlášte velebnému pánu *Ernestovi Polacsek*, farárovi v Szeredi, panej *Derousi*, pánu *Ludvikovi Sinkorics*, pánom *družstva mlynárov* a spolku *Ružena*, ktorí prítomnosťou svojou ozdobovali posledný pochod v Pánu zosnulej drahej manželky mojej, vlastne večnej pamiatky milovanej matky a týmto potešenia poskytli nám hlboko zarmúteným, vyslovujeme prítomne najsrdečnejšie vďaky naše s najhlbšou úctou.

Ludvik Gugenberger, ako manžel. *Ludvik, Henrik, Jozef*, ako synovia. *Maria, Anna, Johanna, Róza*, ako dcéry.

Odkazy redakcie.

Magurčan. Dopis uverejníme v budúcom čísle. Na-teraz musel vystať pre nedostatok miesta napriek tomu, že je už aj vysádzaný. Zdravstvujte!

Ohlas.

Na vedomie dávame všetkým našim účastinárom, že prievidskej gazdovskej ľudovej banky zakladateľné valné shromaždenie vydržiavať sa bude vo stredu dňa 17-ho januára o 2. hodine po obede v Prievidzi v «Katolíckom Kruhu», na ktoré valné shromaždenie úctive povolávame všetkých našich ctených účastinárov.

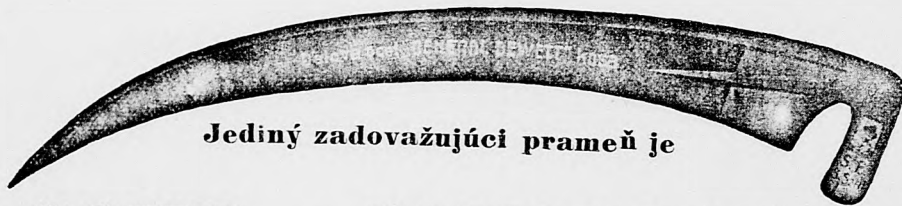
Zakladatelia.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najvyššom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Osobná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosi generála Devetta z delovej ocele sú:	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Prává novota! Vyznačená koša zfhajúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutiu, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

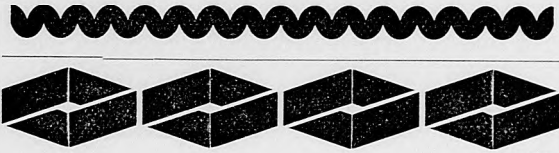
jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

PURGO

V záujme zdravia

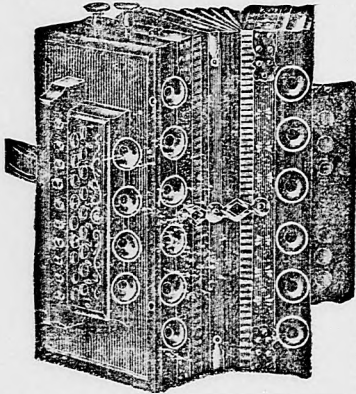
upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chuťnavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámošy a opatrený je privilegiom umom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí leží i tí najvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohls v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunnicliffe v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynálezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každej lekárni a u dorabateľa „Anjel“ lekáreň doposielateľ klinik university, Budapešť, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámošom vynalezený) „PURGO“ len v bálkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné z obalenie alebo predávanie v podobe pasíliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit'. 268

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, apych o nedostížiteľnej solidite jejich každého presv-dčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nelen pre tikadla, ež aj pre basy a lapne ľuttu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou poltirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesačné chraničlá a držadiá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3-50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre de i po zl. 1-10, 2—, 2-20, 2-40. Fa nejšie harmoniky po zl. 4-50, 5—, 6—, 7—, 8— vybrať si možno dľa mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnemu mytu bo sú celkom české dō oby. čo prosím do povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymenč, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozpo-siela špočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brůx 1544. (Cechy.)

Velký cenník s mnohým vyobrazením posielá sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy príjima

administrácia

„Krešt'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Choroby žalúdkka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žalúdkové krče, zdutie, hnusoba jediel, hlavy ból, kašeľ s výhoťom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopu zdravie jestli sa proti ným neuránime. Proti všetkým nemociam žalúdkovým najlepším liekom dokázal sa byť pod svetochvuťným menom **María Cellenskych** kvapiek žalúdkových

Brádi-ho kvapky žalúdkové

ktoré podporuju chuf k jedeniu, žalúdok posilňuju a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvibornejšie.

Tisíce listín uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba vylučne Brádi-ho žalúdkové kvapky pýtať a netreba sa dať nahovorit ku iným liekom. Pozor nam treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vídať obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobinami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekáreň

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 2.

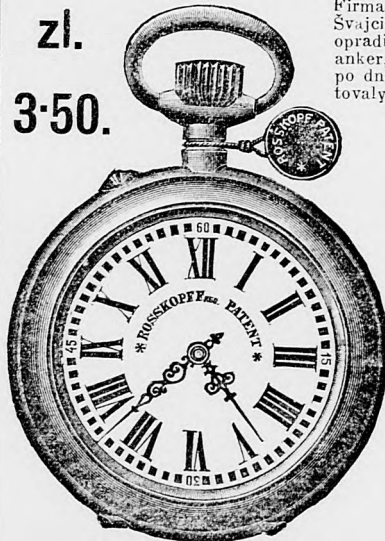
Pri predbežnom doposlaní 5 kor. posielanie 6 flašiek alebo za kor. 4.50 3 deplované flašky franko.

Úpravu na žiadosť pošleme zdarma. 296

Opravdivé „Roskopf Patent“

zl.
3-50.

Firma «Roskopf Frer» vo Švajci spmocnila ma jej opravdivé «Roskopf» Patent-anker, Rem. ho linky, ktoré po dnes ešte ráz tolko košťovaly, odpredavať za zl. 3.50

Tento odpredaj trvá len kratky čas, kým zásoba stačí a mák tomu slúžiť cteným odberateľom ukázať rozdiel medzi opravdivými.

«Roskopf Patent» a medzi tak rečeným hodiníkmi systému «Roskopf» opravdivé «Roskopf Patent» hodinky majú sk om pokryty 36 hodinovy anker stroj v rubinoch, slúžia teda 25—30 rokov. Akežto hodinky systému Roskopf o niekoľko rokov neni sú k upotrebeniu každé opravdivé «Roskopf Patent» hodinky majú plombu s záručný certifikát s firmoe «Ros-

kopf-Frer v Chause de Fouds (Švajci) na pokryvke. Záruka 5 rokov. Jestli by hodinky nezodpovedaly zavazujem sa doposlané peňaze behom 30 dni franko navratit. Rozposielanie stáva sa kroz hlavné zastupiteľstvo pre Uhorsko Rakusko

MAX BÖHNEL hodinár

Wien, IV., Margaretenstrasse 38.

Žiadajte si moj veľký cenník s viac než 1000 vyobrazeniami hodín a tovaru zo zlata a striebra, franko a zdarma.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobúje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a dieku ako pochádza od sedenia, presilenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnách Jozefa Török. Budapešť, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26. č.

1 1/2 decilitrová fľaška 2 kor. Cena „rodinnéj“ fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielajú sa franko.

Grátis a franko

poslem komukolvek moj veľký cenník s vyšej než 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrád Erzgebirg doposielateľ hudobného tovaru
Brüx 1545 (Čechy).

Husle pre žiakov bez sňačka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sliacky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadne riziko, možno vymeniť, alebo peňaže zpiatky obráťat.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

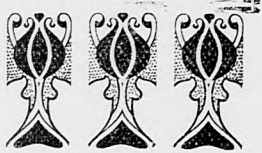
Hanns KonrádI. hodmová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)**Oznamy prijíma administracia****„KREŠTAN“**

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.

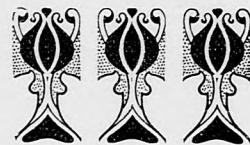
Od 30 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

JANOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapnaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu, zvrhnutiu žalúdka, vetrovi, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažita hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštového kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíčok nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Vý traha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať

Výťah zpod'akovani.

Wela ctený pan lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (stír) baliky vašich karpatských piluliek, trpím som na zachavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i moju prijateľovú ten trpel na nechut-kú jedlu i na žaludkovy katar, aj ten hovori, že bez nich nemôže byť, atak vam obdivuja vidéne zetame visokeho veku abyste jeste moho nemocnih mohl uzdravit. suntu znamim sa
V Ezedviku dna 3/V. 1905.

Karol Kupecky stavitel.

Ctený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Uctive prosim ze by mi vaci poslat jeden balik karpatských zdravotných piluliek ktoré dobre účinkuju každomu pre moju manželku, pan Boh jun to odplat prosim čím skor.
Ambrosfalva, 14 tého novembra 1905.

Michal Vida.

Velactený Pane lekárnik Friedrich v Prosim zašlite mi Malackach! Jeden batiček V sích karpatských zdravotných piluliek pre moju manželku ktoré už jedi inu upotrebovala a po upo rebovani prestalo její hlavy boleni a je i žaludok počal travit a trus z nej lahko šiel. Fedu v ás eše srdečne prosim za tizhe z astany necti Vani da Pan Boh milostivy eše clouhi žiti na tomto svete aly sila ozey k vani se utskajcim mohl pomahati.
V dolních Drškovcach 1 ho decembra 1905.

Antal Rédeky zolnik.

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošly jeden balíček karpatských zdravotných piluliek chirečních čím zajric leji. Necht ten milostivy Boh vas olhe roky zdravie v dobom zdravi aby iste mohl pomahat nemocny s vašimi vytečnými pilulkemi. Se srdečným pozdravom a hlbou účtu znamim sa vč Vidnej odia 22 tého novembra 1905.

Stefan Sančík.

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosim zašlite z vašich vibornich karpatských piluliek je ent aliček se 6 skatulkami na dobrohu ktoré mi od hlavy toleni a čalu ka dobre účinkovaly. Zostavam se srdočnim pizdravem.
Arva Erdők 26 tého decembra 1905.

Jan Chudoba.

Velactený Pane Lekárnik! Prosim, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podlžen, za Vaše znamenite pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účnkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých sprostit od všelijakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem.
Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Velactený pane lekárnik!
Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovaly. V Meléiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, rolník, č. 17.

Ctený Pane!

Ziadam Vas, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok veľkú bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničim som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. T.k nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najo'alej slúžiť úbohemu nemocnému ľudu. Vo veľkej Bytci, da 18. okt. 1898. S účtu Jan Horak.

Urodzenému panu lekárnikovi Janovi Friedrichovi v. Malackách.

Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu pošim dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou účtu, Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!

Znovu prosim jeden balíčok z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpim už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S účtu Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik!

Ráče mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to z. liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, ana 11. dec. 1897. S účtu Michal Kuzma.

Velactený pane Friedrich!

Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľmi dobre účinkovali, začo Vám srdečne d'akujem. Nech Vás pán Boh živý, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajucim pomahat mohli. Pošlite pre moju susedu pát balíčok na dobier Ondrej Vallo, rolník V Báč-Laliti dna 5-ho januára 1904.

Otený Pane!

Už viac rokov trpim na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosim, sašlite mne ešte dva baličky Z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pan Boh živý. S účtu, Andej Svehik V Tek. Lovci dna 25-ho augustu 1903.

Velactený pane lekárnik! Ako som já Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočne každému chorému cloveku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhenu môžem Vaše zdravotné ditulky odporúčať. Tak prosim zas o zaslanie dvoch balicou z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou účtu Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláš dňa 6-ho Oktobra 1903.

